

PJ Carinarnicama

Predmet: Obavještenje u vezi sa primjenom Regionalne konvencije o Pan-Euro-Mediterranskim preferencijalnim pravilima porijekla ili protokola o pravilima porijekla koji predviđaju dijagonalnu kumulaciju između ugovornih strana ove konvencije – VAŽNO

Vezano za dopis Uprave carina br.D-46/11-25 od 31.12.2025, koji se odnosi na primjenu revidiranih pravila porijekla Regionalne konvencije o Pan-Euro-Mediterranskim preferencijalnim pravilima porijekla u okviru Sporazuma o slobodnoj trgovini između Crne Gore i R.Turske, kao i prestanak primjene pravila porijekla PEM Konvencije iz 2012.g., obavještavate se o sledećem:

U svrhu primjene dijagonalne kumulacije porijekla između ugovornih strana Regionalne konvencije o Pan-Euro-Mediterranskim preferencijalnim pravilima porijekla¹, na web sajtu DG TAXUD-a, objavljeno je Obavještenje Evropske komisije o primjeni Konvencije ili protokola o pravilima porijekla koji predviđaju dijagonalnu kumulaciju između ugovornih strana ove konvencije.

Podsjećamo da se dijagonalna kumulacija može primjenjivati samo ako su strana gdje se obavlja konačna proizvodnja i strana konačnog odredišta sklopile sporazume o slobodnoj trgovini, koji sadrže ista pravila porijekla, sa svim stranama koje učestvuju u sticanju statusa proizvoda sa porijeklom, tj. sa svim stranama iz kojih potiču upotrijebljeni materijali. Materijali sa porijeklom iz strane koja sa stranom gdje se obavlja konačna proizvodnja i stranom konačnog odredišta nije sklopila sporazume o slobodnoj trgovini, smatraju se materijalima bez porijekla. Posebni primjeri navedeni su u napomenama za pojašnjenja koja se odnose na pan-euro-mediterranske protokole o pravilima porijekla.

Pregled Matrica dajemo kako slijedi:

Matrica 1. Pojednostavljeni prikaz mogućnosti kumulacije

U ovoj matrici oznakom "C" potvrđuje se da je između 2 strane sklopljen sporazum o slobodnoj trgovini koji sadrži pravila porijekla koja omogućavaju kumulaciju na osnovu pravila iz 2012.² Za dijagonalnu kumulaciju koja obuhvata 3 strane oznaka "C" unosi se u sva polja u matrici koja se ukrštaju između 3 strane.

U ovoj matrici oznakom "R" potvrđuje se da je između 2 strane sklopljen sporazum o slobodnoj trgovini koji sadrži pravila porijekla koja omogućavaju kumulaciju na osnovu pravila iz 2023³. Ako strane primjenjuju Tranziciona pravila porijekla⁴, u matrici 1. dodaje se i „T“

¹ "Sl.list CG-Međunarodni ugovori", br.7/12.

² Pravila iz 2012.g., pravila iz Priloga I PEM Konvencije objavljene u "Sl.list CG-Međunarodni ugovori", br.7/12 i iz bilateralnih protokola o porijeklu primjenjivih između ugovornih strana koji sadrže pravila o porijeklu i koji prethode PEM Konvenciji objavljenoj u "Sl.list CG-Međunarodni ugovori", br.7/12.

³ Pravila iz 2023.g., pravila iz Priloga I PEM Konvencije u verziji kako je izmijenjena Odlukom 1/2023 PEM Zajedničkog komiteta i Odlukom 2/2024 PEM Zajedničkog komiteta

⁴ Alternativni skup pravila porijekla koji se zasniva na pravilima iz 2023.g., koja se primjenjuju na bilateralnoj osnovi između ugovornih strana.

Međutim, postoje neka odstupanja od dijagonalne kumulacije. U takvim slučajevima oznake (1) ili (*) označice koja odstupanja treba uzeti u obzir.

Matrice 2. i 3. datum od kojeg se dijagonalna kumulacija primjenjuje

Datumi navedeni u matrici 2. odnose se na sledeće:

- datum početka primjene dijagonalne kumulacije na osnovu člana 3 Priloga I PEM Konvencije ako određeni sporazum o slobodnoj trgovini upućuje na Konvenciju. U tom slučaju se oznaka "C" nalazi ispred datuma;
- datum početka primjene protokola o pravilima porijekla koji prethode PEM Konvenciji i kojima se predviđa dijagonalna kumulacija uz određeni sporazum o slobodnoj trgovini, u ostalim slučajevima;
- datum početka primjene dijagonalne kumulacije na osnovu člana 7 Priloga I PEM Konvencije izmijenjene Odlukom broj 1/2023 od 07.12.2023.godine Zajedničkog komiteta⁵. U tom slučaju se oznaka "R" nalazi ispred datuma.

Datumi navedeni u matrici 3 odnose se na datum početka primjene dijagonalne kumulacije porijekla, vezano za sporazume o slobodnoj trgovini između EU, Turske i strana učesnica u procesu stabilizacije i pridruživanja EU (Albanija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Crna Gora, Srbija i Kosovo). Svaki put kada se upućuje na PEM Konvenciju, u matrici 2 je dodat datum kojem prethodi "(C)" i/ili "(R)", u zavisnosti od slučaja.

Podsjećamo da se materijali porijeklom iz Turske, obuhvaćeni carinskom unijom između EU i Turske, mogu uključiti kao materijali sa porijeklom u svrhu dijagonalne kumulacije između EU i strana učesnica u procesu stabilizacije i pridruživanja EU, sa kojima je na snazi protokol o porijeklu.

Ovaj raspis mijenja raspis za primjenu dijagonalne kumulacije porijekla u PEM zoni, br.D-194/5-25 od 05.09.2025. i postavljen je na Oglasnoj tabli, a radi upoznavanja privrednih subjekata sa sadržinom, biće objavljen i na web sajtu Uprave carina.

Prilog:

- matrice dijagonalne kumulacije porijekla
- Prilog I Obavještenje o elektronskom izdavanju uvjerenja o kretanju robe EUR.1 i EUR-MED
- Prilog II Spisak ugovornih strana koje su se odlučile za proširenje primjene člana 7(3)

(Akt Uprave carina 01/03 broj D-149/2-26 od 19.01.2026.)

⁵ "Sl.list CG-Međunarodni ugovori", br.8/2025.

Matrica 1: Pojednostavljeni prikaz mogućnosti dijagonalne kumulacije u pan-Euro-Med zoni

		EFTA states				Participants in the Barcelona Process											Participants in the EU's Stabilisation and Association Process								
	EU	CH (+LI)	IS	NO	FO	DZ	EG	IL	JO	LB	MA	PS	SY	TN	TR	AL	BA	KO	ME	MK	RS	MD	GE	UA	
EU		R	R	R	R	C	R/T	R	R		R/T	R/T		R/T	R(1)	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
CH (+LI)	R		R	R	C		C	C	C	C	C	C		C	R	R	R		R	R	R	R	R	R	C
IS	R	R		R	C		C	C	C	C	C	C		C	R	R	R		R	R	R	R	R	R	C
NO	R	R	R		R		C	C	C	C	C	C		C	R	R	R		R	R	R	R	R	R	C
FO	R	C	C	R											R										
DZ	C																								
EG	T/R	C	C	C					C		C			C	C						C				
IL	R	C	C	C					C						C										
JO	R	C	C	C			C	C			C			C											
LB		C	C	C																					
MA	T/R	C	C	C			C		C					C	T/R										
PS	T/R	C	C	C											R										
SY															C										
TN	T/R	C	C	C			C		C		C				C										
TR	R(1)	R	R	R	R		C	C			R/T	R	C	C		C(*)	R	R	R	R	R	C(*)	C	R	
AL	R	R	R	R											C(*)		R	R	R	R	R	R			
BA	R	R	R	R											R	R		R	R	R	R	R			
KO	R														R	R	R		R	R	R	R			
ME	R	R	R	R											R	R	R	R		R	R	R			
MK	R	R	R	R											R	R	R	R	R		R	R			R
RS	R	R	R	R			C								C(*)	R	R	R	R	R		R			
MD	R	R	R	R											C	R	R	R	R	R	R				R

GE	R	R	R	R											R										C
UA	R	C	C	C															R			R	C		

(*) Dijagonalna kumulacija između Turske, Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Sjeverne Makedonije, Crne Gore i Srbije je moguća. Međutim, pogledati Matricu 3 za mogućnost dijagonalne kumulacije između Evropske Unije, Turske, Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Sjeverne Makedonije, Crne Gore i Srbije.

(1) Za robu obuhvaćenu carinskom unijom EU-Turska, datum primjene je 27 jul 2006.

Matrica 2: Datum primjene pravila porijekla kojima se predviđa dijagonalna kumulacija u pan-Euro-Med zoni

[illegible][illegible]

[illegible]

Matrica 3: Datum primjene protokola o pravilima porijekla kojima se uređuje dijagonalna kumulacija porijekla između Evropske Unije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Sjeverne Makedonije, Crne Gore, Srbije i Turske

	EU	AL	BA	KO	MK	ME	RS	TR
EU		1.1.2007	1.7.2008	1.4.2016	1.1.2007	1.1.2008	8.12.2009	(1)
AL	1.1.2007		22.11.2007	1.4.2014	26.7.2007	26.7.2007	24.10.2007	1.8.2011
BA	1.7.2008	22.11.2007		1.4.2014	22.11.2007	22.11.2007	22.11.2007	14.12.2011
KO	1.4.2016	1.4.2014	1.4.2014		1.4.2014	1.4.2014	1.4.2014	1.9.2019
MK	1.1.2007	26.7.2007	22.11.2007	1.4.2014		26.7.2007	24.10.2007	1.7.2009
ME	1.1.2008	26.7.2007	22.11.2007	1.4.2014	26.7.2007		24.10.2007	1.3.2010
RS	8.12.2009	24.10.2007	22.11.2007	1.4.2014	24.10.2007	24.10.2007		1.9.2010
TR	(1)	1.8.2011	14.12.2011	1.9.2019	1.7.2009	1.3.2010	1.9.2010	

(1) Za robu obuhvaćenu carinskom unijom EU-Turska, datum primjene je 27. jul 2006. Ne primjenjuje se na poljoprivredne proizvode i na proizvode od uglja i čelika.

Prilog I

Obavještenje o elektronskom izdavanju uvjerenje o kretanju robe EUR.1 i EUR-MED u skladu sa stavom 1 tačkom (d) Preporuke br.1/2023 i Odlukom br.1/2024 PEM Zajedničkog komiteta

Norveška

Sistem: Altinn - vladin portal za digitalni dijalog između privrede, fizičkih lica i javnih agencija

Datum početka: 02.04.2020

Link za provjeru vjerodostojnosti uvjerenja o kretanju robe: <https://eur1.toll.no>

Turska

Sistem: MEDOS - "Automatski sistem za uvjerenja o porijeklo i potvrde o kretanju robe"

Datum početka: 24 April 2018

Jedinstveni link za svako uvjerenje o kretanju robe počinje sa '<https://mdc.gtb.gov.tr>', '<https://uygulama.gtb.gov.tr>', '<https://istanbul.ebirlik.net/>' i/ili '<https://ankara.ebirlik.net/dolasim/app>'.

(dostupno skeniranjem QR koda na uvjerenju ili opisivanjem putanje odštampane na uvjerenju)

Maroko

Datum početka: 12 januar 2021

Link za provjeru vjerodostojnosti uvjerenja o kretanju robe:

<http://www2.douane.gov.ma/certificat/>

Izrael

Sistem: Global Gate

Datum početka: 1 April 2024

Link za provjeru vjerodostojnosti uvjerenja o kretanju robe:

<https://shaarolami-query.customs.mof.gov.il/CustomsPilotWeb/CertificateOfOrigin>

Prilog II

Spisak ugovornih strana koje su se odlučile za proširenje primjene člana 7(3)

A. Spisak ugovornih strana koje su se odlučile za proširenje primjene člana 7(3) prema svim svojim partnerima

- Island
- Norveška
- Švajcarske (Lihtenštajn)

B. Spisak ugovornih strana koje su se odlučile za proširenje primjene člana 7(3) prema određenom broju svojih partnera

- Albanija – prema EFTA državama
- Crna Gora – prema EFTA državama
- Sjeverna Makedonia – prema EFTA državama
- Srbija – prema EFTA državama
- Učesnici u EU procesu stabilizacije i pridruživanja i Republika Moldavija (CEFTA strane) – između sebe